

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Tamas Erno*
Cím: *Apponyi Albert és Tisza István levele az Ady-gyűjteményben*
Forrás: *Pesti Hírlap*

(Hely)

Bp.

(Hely)

1942. XI. 5.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(C)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Ady Endre

Idő

'1942'

Személy

Apponyi Albert és Tisza István levele az Ady-gyűjteményben

Ujabb tárgyakkal gazdagodott a múzeum Ady-émlékszobája

Ady Endre testvéröccsének özvegye, Ady Lajosné mint ismeretes, nemrégiben a Nemzeti Múzeum, könyvtárának ajándékozta a nagy költő reámaradt bútorait, leveleit, fényképeit, emléktárgyait. Az Országos Széchenyi Könyvtár főigazgatója, dr. Fritz József akkor elhatározta, hogy Ady-émlékszobát rendez be a könyvtár egyik helyiségében és ebben kiállítja ezeket az emléktárgyakat. A muzeális értékű Ady-anyag legutóbb új, érdekes tárgyakkal gazdagodott, de az emlékszobát a közönség egyelőre még nem látogathatja. Dr. Kozocsa Sándor egyetemi m. tanár, a kiváló irodalomtörténész dolgozik az anyag rendezésén. Kalauzolásával megtekinthettük az Ady-émlékszobát és nyilatkozatából tájékozódhattunk a rendezés alatt álló anyagról és a kiállítás terveiről.

A gyűjtemény legértékesebb darabjai

— A Nemzeti Múzeum könyvtárában őrzött Ady emlékgyűjteményben nagyobb tárgyak az érminszenti szülői házból való bútorok, amelyek egykor Ady Endre szobájában vol-

tak. A tárgyakon kívül hatszáz le-
vel jutott a könyvtár birtokába. Özvegy Ady Lajosné kilátásba helyezte, hogy ha megjelenik most készülő „Ady a családban” című emlékirata, az egész levelezési anyagot a múzeumnak adja. Kétezer levélről van szó. Ezek az Ady Endréhez írott levelek nemcsak érdekések, hanem irodalomtörténeti értékek is. Közük találjuk gróf Apponyi Albert, gróf Tisza István, Babits Mihály, Móricz Zsigmond, Pintér Jenő és a kiváló irodalomtörténész, Horváth János leveleit is. Ugyanakkor jut a könyvtár birtokába Ady híres Léda-versének, az „Elbocsátó szép üzenet”-nek első kézirat-fogalmazványa, valamint a költő egyetemi leckekönyve és nagyváradi ujságról igazolványa, egy-egy eddig ismeretlen Ady fényképpel. Ady Lajosné a múzeum könyvtárának ajándékozta a költő kedvenc bibliáját is. Ady ezt a régi bibliát mindenhol magával vitte, Párisba éppen úgy, mint Erminaszentre, vagy Csucsára. Végül élete utolsó éjszakáján, halálos ágyán kínjai közben, meghasonlottan, marcangolni kezdte sokat olvasott bibliáját

és széttépte a fedelét.

Megtudjuk a levelekkel kapcsolatban, hogy Ady életében minden hozzírt levelet megőrzött. A legtöbb levelet nők írták és a költő néha egy-egy különös sort vetett a levelek szélére. Különbözik minden levélre felelt. Kezdetben maga írta a válaszokat, de híre-neve nőttén a levelek rendkívül elszaporodása következtében, előbb tollbamondta titkárnak, Steinfeld Nándornak a feleleteket, majd egyszerűen rábizta, hogy tetszése szerint válaszoljon rájuk.

A gyűjtemény az év tavaszán újabb Ady-émlékszobát gazdagított. Márffy
Ödön, a kiváló festőművész, Boncza Bertának, Ady Endre özvegyének második férje ajándékozott több emléktárgyat a könyvtárnak. Ajándékai közül legértékesebb Ady első halotti maszkja, amelyen még a költő néhány odatapaát hajszála is látható. Márffy Ödöntől került a múzeumba a költő pesti íróasztala, könyvtárának néhány Ady-kézjeggyel ellátott francia példánya, továbbá több Adynak dedikált könyv és hozzírt levél, valamint Ady és „Csinszka” minden koszorúszalagja. Dénes Zsófia író is megvált Ady-emlékeitől és azokat — ötven levelet, több dedikált fényképet — az emlékszobának adományozta. Ezenkívül Ady barátai és az Ady-

emléktárgyak gyűjtői Erdélyből és Budapestről számos apró emlékekkel gazdagították a gyűjteményt.

Az érminszenti szoba — a múzeumban

Körülnézünk az Esterházy-palotában lévő emlékszobában, amely az érminszenti szoba külsejét, hangulatát varázsolja ide. Az ajtó mellett áll Ady egyszerű, fényezett íróasztala, amelyen nem egy érminszenti keltezésű versét írta. A fiókokban mindennapi tárgyak, ezek sorában egy hintőporos doboz, úgy, amint valamikor használta azokat. Az asztal fölött Ady-fényképek közt ifjabb Wlassics Gyula államtitkárnak a költőről készített ceruzarajza függ. Az ablak előtt székekkel körülvett asztal, kivarrrott terítőjén régimódi, világoskék üvegburás petroleumlámpa. Odébb egyszerű ágy, bevetve, kis állványos tükör, a falon családi fényképek és Márffy Ödön festménye Csinszkaról. A kép akkor készült, amikor Csinszka már a felesége volt.

Ez a szoba csak ideiglenes helyiség, mert a nagy anyag kiállítására nem alkalmas.

— Az anyag rendezése — mondta Kozocsa — huzamos ideig eltart. 1944 januárjában lesz Ady halálának negyedszázados fordulója. Ekkor akarjuk megnyitni az Ady-gyűjte-

ményt, de előbb országos kiállításon, ünnep keretében mutatjuk be a Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában. Nyomatott katalógust is tervezünk az értékesebb emléktárgyak fényképeivel. Az anyagot három részre osztjuk. Külön csoportosítom az Ady életére vonatkozó tárgyi és írott emlékeket, külön az Ady és kortársai kapcsolatát érintő dolgokat és más csoportban költészetének emlékeit.

Ady Endre nem egy versében álmódított költészetének jövőjéről és a halálát megelőző esztendőben írta az „Ifjú szivekben élek” című látókölteményét. „Kezében óriás rostával áll az Idő és rostál egyre” — írja egy másik versében. Ady Endre versei nem hullottak át a rostán, hanem megmaradnak az időben és halhatatlanságának egyik jelétül rendetkék be az Ady-émlékszobát a múzeumban.

Famas Ernő